

Her çocuk farklıdır...

...ve eşit haklara sahiptir

TEMEL ÇOCUK HAKLARI

Çocuk Hakkı nedir? Türkiye de Çocuk Hakları.

=> Çocuklar donmamış beton gibidir, üzerine ne düşse iz bırakır.

=> Çocuklarla ilgili bütün konularda, çocuğun yüksek yararı gözetilecektir. Devletler, çocukların haklarına eksiksiz biçimde saygı gösterilmesini sağlayacak önlemleri almakla yükümlüdürler.

Çocuk hakları, kanunen veya ahlaki olarak dünya üzerindeki tüm çocukların doğuştan sahip olduğu; eğitim, sağlık, yaşama, barınma; fiziksel, psikolojik veya cinsel sömürüye karşı korunma gibi haklarının hepsini birden tanımlamakta kullanılan evrensel kavramdır.

Çocuk hakları, insan hakları kavramının içinde ele alınması gereken bir konudur. Bugün, dünyanın birçok yerinde var olan insan hakları ihlalleri, çocuk boyutunda daha geniş kapsamlı ve büyüyen, müdahale edilmesi daha zor bir şekilde yer almaktadır. Uluslararası Af Ö-

ğütü'nün belirttiğine göre; az gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerde, emek sömürüsü, şiddet, yasa dışılık gibi olumsuz etkenlerin dahilinde, çocuk hakları ihlalleri daha büyük boyutlarda olmaktadır.

Hükümetler çocukların ekonomik, sosyal ve kültürel haklarının yanı sıra onların medeni ve siyasi haklarını da korumakla yükümlüdür. Devletler yalnız kendi görevlilerinin gerçekleştirdiği ihlalleri değil, ailede ya da toplumdaki diğer bireylerin çocuklara uyguladığı suistimalleri de önlemekle yükümlüdür.

Çocuk hakları, hiç kuşkusuz, insan hakları ara-

sında en temel nitelikte olanıdır. Çünkü ancak bu hakların gözetilmesi ile yetişkinlere özgü diğer bütün haklar kullanılabilir. Çocuğun bedensel ve ruhsal sağlığını korumak, onu ülkenin geleceği olarak yetiştirmek büyük özen ve duyarlılık istemektedir.

Çocukların yaşamları incelendiğinde temel haklarla korunan değişik yaşam alanlarında, temel hakların sınırlandırılması kural ve özgürlüğün istisna olduğu görülür. Örneğin kişi özgürlüğü çerçevesinde korunan çocukların hareket özgürlüğü **yurtlarda, okullarda, yetiştirme yurtlarında** ve özellikle **ailede** sürekli olarak sınırlanmaktadır.

Türkiye de Çocuk Hakları

Çocuk haklarının tanınması ve uygulamaya geçirilmesi, insan hakları arasında en acil durum olarak kabul edilmektedir. Bu nedenle de uluslararası toplum, küresel düzeyde yasal ve fiili düzeyde çalışmalarda bulunmaktadır. Türkiye açısından duruma bakıldığında ise ülkenin öncelikli olarak sorumlu olduğu ve nüfusun önemli

bir bölümünü oluşturan çocuklara karşı bazı görevlerin yerine getirilemediği görülmektedir.

Çocukların ihmal ve istismarına ilişkin durumlarda çocuk hukuku ile ilgili temel bağlayıcı ilkeler olarak Anayasa ve Türk Medeni Kanunu ve bu tip vakalarda uygulanabilecek temel düzenlemeler olarak Ceza Muhakemeleri Kanunu

ve Türk Ceza Kanunundaki hukuki prosedürlere aşağıda ayrı başlıklar altında yer verilmiştir.

Anayasa. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nda (1982) ailenin ve çocuğun korunması Anayasa güvencesindedir.

Bülten Tarihi
27/01/2017

İlgi çeken özel konular:

- Toplumların gelişimi ve sürekliliğinin sağlanmasında bir toplumun çocuğa verdiği değer, gelişmişliği ile doğru orantılıdır
- **Cenevre Çocuk Hakları Bildirgesi**, uluslararası alanda çocukların korunmasına yönelik yapılan ilk sözleşmedir.
- **Çocuk Hakları Sözleşmesi** :
- Ayrımcı gözetim (Madde 2)
- Çocuğun yüksek yararı (Madde 3)
- Yaşama ve gelişme hakkı (Madde 6)
- Katılım hakkı (Madde 12)
- Türk Ceza Kanunu

20 KASIM DÜNYA ÇOCUK HAKLARI GÜNÜ

**ÇOCUKLAR YAĞMURA
BENZER. ONLARI KABA
KOYMAYA ÇALIŞMAYIN
TOPRAK OLUN.**

**BIRAKIN OYUN
OYNAYALIM**

- **Bir İsm'e ve Vatandaşlığa Sahip Olma ve Bunu Koruma Hakkı Çocuk Hakları Sözleşmesi Madde 7**
- **Yaşama ve Gelişme Hakkı Madde 6**

Türk toplumunun temeli sayılan ve eşler arasında eşitliğe dayanan ailenin huzur ve refahı ile özellikle ananın ve çocukların korunmasını ve aile planlamasının öğretimi ile uygulanmasını sağlamak için gerekli tedbirleri alma ve teşkilâtı kurma görevi devlete verilmiştir (m.41). Anayasaya göre, *Herkes, yaşama, maddî ve manevî varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahiptir* (m.17).

Herkes, kişi hürriyeti ve güvenliğine sahiptir. "*...bir küçüğün gözetim altında ıslahı veya yetkili merci önüne çıkarılması için verilen bir kararın yerine getirilmesi; toplum için tehlike teşkil eden bir akıl hastası, uyuşturucu madde veya alkol tutkunu, bir serseri veya hastalık yayabilecek bir kişinin bir müessesede tedavi, eğitim veya ıslahı için kanunda belirtilen esaslara uygun olarak alınan tedbirin yerine getirilmesi; ...; halleri dışında kimse hürriyetinden yoksun bırakılamaz* denilerek kişi hürriyetinin güvence altında olduğu ve ancak belli koşullarda sınırlandırılabilirdiği Anayasada belirtilmiştir (m.19).

Kimse, eğitim ve öğrenim hakkından yoksun bırakılamaz (m.42) denilerek tüm bu hakların kullanılmasında kilit rol oynayan eğitim hakkı Anayasa ile güvenceye alınmıştır.

Anayasada devlet korunmaya muhtaç çocukların topluma kazandırılması, harp ve vazife şehitlerinin dul ve yetimleriyle, malûl ve gazileri korur ve toplumda kendilerine yaraşır bir hayat seviyesi sağlama görevi de devlete verilmiştir (m.61). Yine gençliğin korunması başlıklı, gençleri alkol düşkünlüğünden, uyuşturucu maddelerden, suçluluk, kumar ve benzeri kötü alışkanlıklardan ve cehaletten korumak için gerekli tedbirleri alması görevi de Anayasa ile devlete verilmiştir (m.58).

HAKLARIM VAR!!! ÇOCUK HAKLARI NELERDİR?

Çocuk Hakları Sözleşmesinde Geçen Haklar:

1. Bir isme ve vatandaşlığa sahip olma ve bunu koruma hakkı;

a. Çocuk doğumdan hemen sonra derhal nüfus kütüğüne kaydedilecek ve doğumdan itibaren bir isim hakkına, bir vatandaşlık kazanma hakkına ve mümkün olduğu ölçüde ana-babasını bilme ve onlar tarafından bakılma hakkına sahip olacaktır.

b. Taraf Devletler, özellikle çocuğun tabiiyetsiz kalması sözkonusu olduğunda kendi ulusal hukuklarına ve ilgili uluslararası belgeler çerçevesinde üstlendikleri yükümlülüklerine uygun olarak bu hakların işlerlik kazanmasını taahhüt ederler.

2. Yaşama ve gelişme hakkı;

A. Taraf Devletler, her çocuğun temel yaşama hakkına sahip olduğunu kabul ederler.

b. Taraf Devletler, çocuğun hayatta kalması ve gelişmesi için mümkün olan azami çabayı gösterirler.

21/01/2017

İlgi çeken özel konular:

- Sağlık Hizmeti Hakkı Çocuk Hakları Sözleşmesi Madde 24
- Eğitime Erişim Hakkı Çocuk Hakları Sözleşmesi Madde 28

3. Sağlık hizmetlerine erişim hakkı

Taraf Devletler, çocuğun olabilecek en iyi sağlık düzeyine kavuşma, tıbbi bakım ve rehabilitasyon hizmetlerini veren kuruluşlardan yararlanma hakkını tanırlar. Taraf Devletler, hiçbir çocuğun bu tür tıbbi bakım hizmetlerinden yararlanma hakkından yoksun bırakılmamasını güvence altına almak için çaba gösterirler

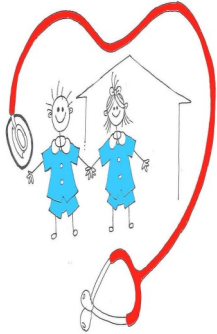
4. Eğitime erişim hakkı;

Taraf Devletler, çocuğun eğitim hakkını kabul ederler ve bu hakkın fırsat eşitliği temeli üzerinde tedricen gerçekleştirilmesi görüşüyle özellikle:

A. İlköğretimi herkes için zorunlu ve parasız hale getirirler;

B. Ortaöğretim sistemlerinin genel olduğu kadar mesleki nitelikte de olmak üzere çeşitli biçimlerde örgütlenmesini teşvik ederler ve bunların tüm çocuklara açık olmasını sağlarlar ve gerekli durumlarda mali yardım yapılması ve öğretimi parasız kılmak gibi uygun önlemleri alırlar;

C. Uygun bütün araçları kullanarak, yüksek öğretimi yetenekleri doğrultusunda herkese açık hale getirirler; Eğitim ve meslek seçimine ilişkin bilgi ve rehberliği bütün çocuklar için elde edilir hale getirirler; Okullarda düzenli biçimde devamın sağlanması ve okulu terketme oranlarının düşürülmesi için önlem alırlar

Kars'ın kırsal bölgesinde bir kız çocuğu (UNICEF 2004)

Türkiye (2002) UNICEF Evrensel Çocuk Hakları Sözleşmesine Göre Tüm Çocuklar Eşit Haklara Sahiptir.

- İstismar ve İhmalden Korunma Hakkı Çocuk Hakları Sözleşmesi Madde 34

5. İstismar ve ihmalden korunma;

Taraf Devletler, çocuğu, her türlü cinsel sömürüye ve cinsel suistimale karşı koruma güvencesi verirler. Bu amaçla Taraf Devletler özellikle:

1. Çocuğun yasadışı bir cinsel faaliyete girişmek üzere kandırılması veya zorlanması;
2. Çocukların, fuhuş, ya da diğer yasadışı cinsel faaliyette bulundurularak sömürülmesini
3. Çocukların pornografik nitelikli gösterilerde ve malzemede kullanılarak sömürülmesini,

önlemek amacıyla ulusal düzeyde ve ikili ile çok taraflı ilişkilerde gerekli her türlü önlemi alırlar

Barış içinde özgür
bir şekilde
yaşamak her
çocuğun hakkıdır.

- **İnsana Yakışır Bir Yaşam Standardına Erişim Hakkı Çocuk Hakları Sözleşmesi Madde 27**
- **Ekonomik Sömürüden Korunma Hakkı Çocuk Hakları Sözleşmesi Madde 32**

6. İnsana yakışır bir yaşam standardına erişim hakkı

1. Taraf Devletler, her çocuğun bedensel, zihinsel, ruhsal, ahlâksal ve toplumsal gelişmesini sağlayacak yeterli bir hayat seviyesine hakkı olduğunu kabul ederler.
2. Çocuğun gelişmesi için gerekli hayat şartlarının sağlanması sorumluluğu; sahip oldukları imkânlar ve mali güçleri çerçevesinde öncelikle çocuğun ana-babasına veya çocuğun bakımını üstlenen diğer kişilere düşer.
3. Taraf Devletler, ulusal durumlarına göre ve olanakları ölçüsünde, ana babaya ve çocuğun bakımını üstlenen diğer kişilere, çocuğun bu hakkının uygulanmasında yardımcı olmak amacıyla gerekli önlemleri alır ve gereksinim olduğu takdirde özellikle beslenme, giyim ve barınma konularında maddi yardım ve destek programları uygularlar.

7. Ekonomik sömürüden korunma hakkı;

1. Taraf Devletler, çocuğun, ekonomik sömürüye ve her türlü tehlikeli işte ya da eğitime zarar verecek ya da sağlığı veya bedensel, zihinsel, ruhsal, ahlâksal ya da toplumsal gelişmesi için zararlı olabilecek nitelikte çalıştırılmasına karşı korunma hakkını kabul ederler.

Taraf Devletler, bu maddenin uygulamaya konulmasını sağlamak için yasal, idari, toplumsal ve eğitsel her önlemi alırlar. Bu amaçlar ve öteki uluslararası belgelerin ilgili hükümleri gözönünde tutularak, Taraf Devletler özellikle şu önlemleri alırlar:

1. İşe kabul için bir ya da birden çok asgari yaş sınırı tesbit ederler;

2. Çalışmanın saat olarak süresi ve koşullarına ilişkin uygun düzenlemeleri yaparlar.

3. Bu maddenin etkili biçimde uygulanmasını sağlamak için ceza veya başka uygun yaptırımlar öngörürler.

18 yaşından önce
çalıştırılmamak
her çocuğun
hakkıdır.

8. ENGELLİ ÇOCUKLARIN HAKLARI

1. Taraf Devletler zihinsel ya da bedensel özürlü çocukların saygınlıklarını güvence altına alan, özgüvenlerini geliştiren ve toplumsal yaşama etkin biçimde katılmalarını kolaylaştıran şartlar altında eksiksiz bir yaşama sahip olmalarını kabul ederler.
2. Taraf Devletler, özürlü çocukların özel bakımdan yararlanma hakkını tanırlar ve eldeki kaynakların yeterliliği ölçüsünde ve yapılan başvuru
3. Özürlü çocuğun, özel bakıma gereksinimi olduğu bilincinden hareketle bu maddenin 2'nci fıkrası uyarınca yapılması öngörülen yardım, çocuğun ana-babasının ya da

çocuğa bakanların parasal (mali) durumları göz önüne alınarak, olanaklar ölçüsünde ücretsiz sağlar. Bu yardım; özürlü çocuğun eğitimi, meslek eğitimi, tıbbi bakım hizmetleri, rehabilitasyon hizmetleri, bir işte çalışabilecek duruma getirme hazırlık programları ve dinlenme/eğlenme olanaklarından etkin olarak yararlanmasını sağlamak üzere düzenlenir ve çocuğun en eksiksiz biçimde toplumla bütünleşmesi yanında, kültürel ve ruhsal yönü dahil bireysel gelişmesini gerçekleştirme amacını güder.

Bülten Tarihi

İlgi çeken özel konular:

- Engelli Çocukların Hakları Çocuk Hakları Bildirgesi Madde 23
- II. Uluslar Arası Sosyal Bilimciler Kongresi
- Eğlence, Dinlenme ve Kültürel Etkinlikler İçin Zamana Sahip Olma Hakkı Çocuk Hakları Sözleşmesi Madde 31

9. EĞLENCE, DİNLENME VE KÜLTÜREL ETKİNLİKLER İÇİN ZAMANA SAHİP OLMA HAKKI;

1. Taraf Devletler çocuğun dinlenme, boş zaman değerlendirme, oynama ve yaşına uygun eğlence (etkinliklerinde) bulunma ve kültürel ve sanatsal yaşama serbestçe katılma hakkını tanırlar.
2. Taraf Devletler, çocuğun kültürel ve sanatsal yaşama tam olarak katılma hakkını saygı duyarak tanırlar ve özendirirler ve çocuklar için, boş zamanı değerlendirmeye, dinlenmeye, sanata ve kültüre ilişkin (etkinlikler) konusunda uygun ve eşit fırsatların sağlanmasını teşvik

İnönü Caddesi Şeran Plaza

Kat: 5

No: 44,45.

Telefon: (0412) 224 00 06

Faks: 0412224 00 06

E-posta: Surram.21@hotmail..com

2015 Yılı TÜİK Verileri

Türkiye nüfusunun %29'unu çocuk nüfus oluşturdu

İşgücüne katılma oranı 15-17 yaş grubunda %21 oldu

10. İFADE ÖZGÜRLÜĞÜ HAKKI;

1. Çocuk, düşüncesini özgürce açıklama hakkına sahiptir; bu hak, ülke sınırlarına bağlı olmaksızın; yazılı, sözlü, basılı, sanatsal biçimde veya çocuğun seçeceği başka bir araçla her türlü haber ve düşüncelerin araştırılması, elde edilmesi ve verilmesi özgürlüğünü içerir.

2. Bu hakkın kullanılması yalnızca:

A. Başkasının haklarına ve itibarına saygı;

B. Milli güvenliğin, kamu düzeninin, kamu sağlığı ve ahlakın korunması nedenleriyle ve kanun tarafından öngörülmek ve gerekli olmak kaydıyla yapılan sınırlamalara konu olabilir.

Dünyada ve Türkiye’de Çocukların Durumu:

1. Tüm dünyadaki toplam çocuk sayısı: 2.2 milyar.
2. Gelişmekte olan ülkelerde yaşayan çocuk sayısı: 1.9 milyar.
3. Yoksulluk içinde yaşayan çocuk sayısı: 1 milyar, her iki çocuktan biri.
4. Sahra Güneyi Afrika'da: 153 milyon; Güney Asya'da 585 milyon; Doğu Asya ve Pasifik'te: 594 milyon; Latin Amerika ve Karaipler'de: 197 milyon; Orta ve Doğu Avrupa ile Bağımsız Devletler Topluluğu'nda:108 milyon
5. 400 milyon çocuk temiz içme suyu imkanlarından yoksun; her beş çocuktan biri.
6. 270 milyon çocuk sağlık hizmetlerine erişemiyor; her yedi çocuktan biri.
7. İlköğretim çağındaki 121 milyonu aşkın çocuk okula gitmiyor; bunların çoğunluğunu kızlar oluşturuyor.
8. Her 100 kişiye düşen telefon sayısı İsveç'te 162, Norveç'te 158, Güney Asya'da ise 4.
9. Her 100 kişi için internet kullanan sayısı İzlanda'da 65, Liechtenstein'de ve Hollanda'da 51, Güney Asya'da ise 2.
10. 5 yıldır süren "tipik" bir savaşta 5 yaş altı ölüm hızında meydana gelecek tahmini artış: yüzde 13.
11. 5 yaş altı ileri ve orta derecede düşük kilolu çocuk yüzdesi Güney Asya’da %46; Doğu Asya ve Pasifikte % 17’dir.
12. Asya ülkelerine genel olarak bakıldığında UNICEF, Bali Konsensüsü Konferansında, “Bütün Çocuklarımızın Geleceği” başlıklı ile hazırladığı raporda: “Asya kıtasında, 12 ile 17 yaş arası bir milyonun üzerinde çocuğun seks ticaretinde kullanıldığı” bildirilmiştir.